

מובא במשנה דינים שונים שנוהגים בהם מפני דרכי שלום. יכולה אשה להשאיל לחברתה החשודה על השביעית כלים, וכן לאשה שאיננה מקפידה על טומאה וטהרה, וכך לשון המשנה (גיטין סא):

משאלת אשה לחבירתה החשודה על השביעית, נפה וכברה וריחים ותנור, אבל לא תבור ולא תטחן עמה. אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה, ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה, אבל משתטיל את המים לא תגע עמה, לפי שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה. וכולן לא אמרו - אלא מפני דרכי שלום.

החלק הראשון במשנה עוסק באשה החשודה על השביעית- שיכולה להשאיל לה כלים, אך לא תברור ותטחן איתה. החלק השני עוסק באשת עם הארץ, שמותר להשאיל לה כלים, וכן לברור ולטחון עמה, אך משתטיל מים בעיסה לא תגע עמה.

ע"כ יש לברר מדוע בכלל להשאיל לאותן נשים כלים? ועוד מדוע לא להתיר גם לטחון עם החשודה על השביעית או להטיל מים בעיסה עם אשת עם הארץ?

המשנה קבעה שני קווים מנחים:

- א. אין מחזיקין ידי עוברי עבירה (נחלקו הראשונים האם איסור זה מדרבנן או מדאורייתא).
- ב. יש ליצור קשר חברי מפני דרכי שלום.

ע"כ שהדברים גובלים באיסור חמור כאשה שחשודה על השביעית (אכילה מפירות שביעית שהוחבאו לאחר זמן הביעור), אסור לטחון עמה שאולי אלו פירות שביעית. וכן אסור להטיל מים בעיסת אשת עם הארץ שהיא מבטלת תרומה טהורה מהתורה (בשביעית האיסור הוא גוף הפירות, ובטומאה האיסור הוא בעיסה עצמה).

הגמרא מבררת מדוע יש שינוי בין האשה החשודה על השביעית לבין אשת עם הארץ? ותירץ אביי שרוב עמי הארץ מעשרין והחשש שאין הם מעשרים הוא מדרבנן (רש"י ד"ה רב). אך לעניין החשודה על השביעית היא מוחזקת כעוברת עבירה. ורבא אמר שהחשש הוא מטומאה מדרבנן ע"כ לא החמירו כמו בחשודה על השביעית, משום שיש הבדל בין אכילת פירות בטומאה שאיסור זה רק מדרבנן מאיסור טבל.

כלומר, שמדובר באיסור חמור אזי "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה כנגד ה'", אך שיש איסור קל מדרבנן כמו שסוברים אביי ורבא אזי מותר מפני דרכי שלום.

בירושלמי ישנה גישה מעט שונה, והו"ד בתוספות (ד"ה משאלת) שביררו מדוע לא תלו את התבואה של החשודים בתבואה של היתר. וכך לשון התלמוד הירושלמי (פ"ה ה"י):

רבי זעירא בעי קומי רבי מנא מתניתא בסתם. הא בפרושא לא? אמר ליה וסתמו לאו בפרושא היא!
אמר ליה אני אומר: נפה לספור בה מעות. כברה לכבור בה חול. ריחים לטחון בה סממנין. תנור להטמין בו אונין של פשתן.

המשנה עוסקת שאין אנו יודעים בפירוש שהיא עוברת עבירה באותם הכלים. וכן אין לדעת בפירוש, ויש לשער אפילו שאין היא משתמשת באלו הכלים אלא למעות, חול וסממנין (ולא לפירות וקמח, כך שאין חשד של שביעית וטומאה וטהרה).

נראה שיש הבדל מהותי בין הבבלי לירושלמי, כמו שמחלק התוספות האם תולים באיסור דרבנן או האם תולים בהיתר. הבבלי סובר שתולים באיסור דרבנן, וע"כ אפשר להקל משום דרכי שלום. אך הירושלמי מציג גישה שונה לגמרי, שיש לתלות בהיתר, כלומר, הירושלמי מלמד שיש להסתכל בעין טובה. שאותה אשה גם אם היא חשודה על השביעית או אשת עם הארץ, אין לחשוד אותה לאיסור בכלים המושאלים.

אולי הירושלמי מעלה ביאור נוסף ל"מפני דרכי שלום"- שיש להביט באדם החשוד בעין טובה ואין הוא רוצה לחטוא בכלים המושאלים.